

Evaluation of the success rate of implementation of "Reading with Family Project" in Khuzestan province

Ali Beiramypur^{1*}, Sheyda Echresh²

- 1. Assistant Professor, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran*
  - 2. Ph.D. Student in Educational Management, Department of Educational Sciences, Faculty of Educational Sciences and Psychology, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran*
- (Received: 2021/11/27; Accepted: 2023/07/03)

Abstract

The present study was conducted in order to evaluate the success of the "Reading with Family Plan" in Khuzestan province using the CIPP evaluation model. This applied research was descriptive-survey type. The statistical population of this research included three communities of experts, educators and literate students of Khuzestan province in the academic year of 2018-2019. A stratified random sampling method was used to select the sample. Khuzestan province was divided into five categories (north, south, east, west and center). A city (a total of 5 cities, Ahvaz, Dezful, Behbahan, Shadgan, and Izeh) was selected from each of these classes by regular random method. Taking into account the proportion of samples in the society in each city, a number of samples were randomly assigned to it. The data collection tool in this research was the researcher's questionnaire based on the four stages of the SIP model, i.e. evaluation of context, input, process and output. The results obtained from the research showed that the activities performed in the field, input and process were significantly lower than the average level in the opinion of experts, and in the output part, they were higher than the average level. The activities performed in the four areas of context, input, process and output were significantly higher than the average level according to the teachers. The output of this project has been significantly higher than the average level from the point of view of literate students. In general, the status of the "Reading with the Family" project in Khuzestan province is somewhat positive and useful from the point of view of experts, educators and literate students, and it needs to be revised in some cases.

Keywords: family reading plan, SIPP evaluation model, literacy movement, teachers, literate students.

---

* **Corresponding Author, Email:** a.beiramy@scu.ac.ir

ارزشیابی از میزان موفقیت اجرای «طرح خواندن با خانواده» در استان خوزستان^۱

علی بیرمی پور^{۱*}، شیدا اچرش^۲

۱. استادیار، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران
۲. دانشجوی دکتری مدیریت آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۹/۰۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۲)

چکیده

پژوهش حاضر به منظور ارزشیابی موفقیت «طرح خواندن با خانواده» در استان خوزستان با استفاده از الگوی ارزشیابی سیپ (CIPP) انجام پذیرفت. این پژوهش کاربردی از نوع توصیفی-پیمایشی بود. جامعه آماری این تحقیق شامل سه جامعه کارشناسان، آموزش دهندگان و سوادآموزان استان خوزستان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸ بود. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای استفاده شد. بدین صورت که استان خوزستان در قالب پنج طبقه (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) تقسیم‌بندی شد. به روش تصادفی منظم از هر کدام از این طبقات یک شهرستان (در مجموع ۵ شهر اهواز، دزفول، بهبهان، شادگان و ایذه) انتخاب شدند. با در نظر گرفتن نسبت حجم نمونه‌ها در جامعه در هر شهرستان تعدادی نمونه به صورت تصادفی به آن تخصیص یافت. ابزار گردآوری داده‌ها در این پژوهش، پرسش‌نامه محقق ساخته بر اساس چهار مرحله الگوی سیپ یعنی ارزشیابی زمینه، درون‌داد، فرایند و برون‌داد بود. نتایج به دست آمده از پژوهش نشان داد که فعالیت‌های انجام شده در قسمت زمینه، درون‌داد و فرایند از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری کمتر از سطح متوسط بوده و در قسمت برون‌داد بالاتر از سطح متوسط بوده است. فعالیت‌های انجام شده در چهار قسمت زمینه، درون‌داد، فرایند و برون‌داد از نظر آموزش دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است. برون‌داد این طرح از نظر سوادآموزان نیز، به طور معناداری بالاتر از سطح متوسط بوده است. در کل وضعیت طرح «خواندن با خانواده» در استان خوزستان از دید کارشناسان، آموزش دهندگان و سوادآموزان تا حدودی مثبت و مفید واقع شده است و در مواردی نیاز به بازنگری دارد.

واژگان کلیدی: طرح خواندن با خانواده، الگوی ارزشیابی سیپ، نهضت سوادآموزی، آموزش دهندگان، سوادآموزان

۱. مقاله حاضر برگرفته از طرح پژوهشی اجرا شده در آموزش و پرورش استان خوزستان است.

* نویسنده مسئول، رایانامه: a.beiramy@scu.ac.ir

مقدمه

بر اساس گزارش آموزش همگانی یونسکو^۱ در سال ۲۰۱۵، در مجمع جهانی آموزش که در داکار پایتخت سنگال سال ۲۰۰۰ برگزار شد، ۱۶۴ کشور دنیا تعهد کردند تا سال ۲۰۱۵ به شش هدف عمده در زمینه آموزش برسند. آموزش و مراقبت برای کودکان، آموزش همگانی، باسوادی بزرگسالان، برابری جنسیتی و فرصت برابر و کیفیت آموزش، از جمله این اهداف بود (یونسکو، ۲۰۱۴). در ایران نیز، باسوادی بزرگسالان و در اصل، سوادآموزی، از وظایف وزارت آموزش و پرورش است و سازمان نهضت سوادآموزی به عنوان متولی آن، این وظیفه خطیر را به عهده دارد. پوشش سه دوره سوادآموزی، انتقال و تکمیلی، توانمندسازی نیروی انسانی، ایجاد و استمرار فعالیت مراکز یادگیری محلی، فعالیت‌های مکمل شامل خواندن با خانواده و حلقه‌های کتاب‌خوانی، آموزش رایانه به سوادآموزان، توسعه سواد زنان و دختران عشایر و سنجش و ارزشیابی از مهم‌ترین برنامه‌های عملیاتی سالانه سوادآموزی است (سازمان نهضت سوادآموزی ایران، ۱۳۹۳).

در برنامه نهضت سوادآموزی، دو هدف کوتاه‌مدت و بلندمدت تبیین شده است. در هدف کوتاه‌مدت، آموزش خواندن و نوشتن به افراد محروم از سواد مورد توجه است و در اهداف بلندمدت، هدف ارتقای آگاهی و دانش بزرگسالان نوسواد در زمینه‌های مختلف و تبدیل فرهنگ وابسته کشور به فرهنگ مستقل و خودکفا است (سازمان نهضت سوادآموزی ایران، ۱۳۹۴). سازمان نهضت سوادآموزی به عنوان یک نهاد فرهنگی و آموزشی، با هدف توسعه و تقویت فرهنگ عمومی جامعه، برنامه‌ها و فعالیت‌های گسترده‌ای را در قالب طرح‌های متنوع و مناسب تهیه و در کشور به اجرا درآورده است. از جمله این طرح‌ها، طرح «خواندن با خانواده» است. در این طرح، کتاب‌هایی در اختیار سوادآموزان دوره‌های «سوادآموزی» و «انتقال» قرار می‌گیرد که به همراه خانواده به مطالعه آنها بپردازند، تا ضمن ترویج فرهنگ

---

1. UNESCO

کتاب‌خوانی در میان خانواده‌ها، به ارتقای سطح آگاهی و مهارت‌های ضروری زندگی اعضای خانواده‌ها به‌ویژه والدین گرامی کمک شود.

در طرح خواندن با خانواده در سال‌های ۱۳۷۶ لغایت ۱۳۸۹، نهضت سوادآموزی توانست سه عنوان کتاب را در بین حدود پنج میلیون و ۳۷۵ هزار نفر از سوادآموزان دوره مقدماتی، شش عنوان کتاب در بین حدود سه میلیون و ۸۳۴ هزار نفر از سوادآموزان دوره تکمیلی و شش عنوان کتاب در بین حدود یک میلیون و ۵۰۴ هزار نفر از سوادآموزان دوره پایانی، آموزش دهد. گام دوم این طرح در سال ۱۳۹۴ با رویکرد جدید آغاز شد و در این مدت توانست تعداد ۱۵۰ هزار نفر را هر سال تحت آموزش قرار دهد. گام دوم طرح مذکور که هم‌اکنون در حال اجرا است، از طریق در اختیار گذاشتن کتاب‌های کاربردی، سعی دارد نسبت به توسعه و تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در بین مخاطبان و اعضای خانواده، تقویت مهارت خواندن و نوشتن فراگیران دوره‌های سوادآموزی و استفاده بهینه از اوقات فراغت اعضای باسواد خانواده در امر مطالعه و کتاب‌خوانی اقدام کند (سازمان نهضت سوادآموزی، ۱۳۹۴).

کتاب‌های مربوط به این طرح در دوره سوادآموزی شامل سه کتاب با عناوین «آیین خوب زیستن»، «میوه‌های بهشتی» و «سودمندترین گنج‌ها» و کتاب‌های دوره انتقال با عناوینی چون «آیین خوب زیستن»، «سلامت، جامی زیبا و شکننده»، «محیط‌زیست، هدیه خداوند»، «کلید رحمت»، «مدیریت خانواده» و «چراغ راه زندگی»، در وزارت خانه تدوین می‌شوند و هم‌زمان با تدریس کتب درسی و فراخور پیشرفت یادگیری در طول دوره توسط آموزش‌دهندگان در میان سوادآموزان توزیع می‌شود.

استان خوزستان از دوره اول آغاز این طرح در سال ۱۳۷۶ تاکنون به صورت فعال این طرح را در سطح استان به اجرا درآورده است. در سال ۹۷ بالغ بر ۴۲/۰۰۰ سوادآموز تحت پوشش این طرح بودند. در این استان، با توزیع ۴۲۱۰۰ جلد کتاب میان سوادآموزان از نظر توزیع کتب خواندن با خانواده بر اساس حجم ابلاغی دوره سوادآموزی و انتقال در سال ۹۵، بیشترین سهمیه را در سطح کشور به خود اختصاص داده است (بخشنامه شماره ۲۳/۹۵۲/۱۸۱۲ مورخه

وزارت آموزش و پرورش). در واقع بیش از ۲۰ سال از آغاز اولیه این طرح و بالغ بر پنج سال از آغاز مرحله دوم آن در سطح کشور و استان خوزستان می‌گذرد؛ ولی، تاکنون پژوهشی که میزان موفقیت و اثربخشی این طرح را چه در سطح کشور، چه در سطح سایر استان‌ها و چه در سطح استان خوزستان مورد ارزیابی قرار داده باشد در دسترس نیست؛ بر همین اساس، این پژوهش درصدد ارزشیابی از میزان موفقیت اجرای طرح «خواندن با خانواده» در استان خوزستان است.

بررسی پیشینه پژوهش در زمینه سوادآموزی نشان می‌دهد که تحقیقاتی در زمینه دوره‌های سوادآموزی و آموزش بزرگسالان سازمان نهضت سوادآموزی انجام گرفته است. بیشتر تحقیقات صورت گرفته در زمینه بررسی موانع و علل عدم استقبال سوادآموزان بوده است (شریفان و همکاران، ۱۳۹۸؛ هادیان‌فر، ۱۳۹۸؛ کرد نوقابی، ۱۳۹۷؛ تورانی و عارف‌نژاد، ۱۳۹۶؛ حکیم‌زاده و همکاران، ۱۳۹۴؛ پورفتحی، ۱۳۹۲؛ انصاری، ۱۳۸۷؛ کالینز^۱، ۲۰۱۱؛ بادراد و رایبسون^۲، ۲۰۰۳ و اسکالن^۳، ۱۹۸۶). در این بین، پژوهش ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹) به بررسی چالش‌ها و راهکارهای بهبود طرح سوادآموزی خواندن با خانواده در استان هرمزگان و به روش علی-مقایسه‌ای پرداخته است. یافته‌های این مطالعه نشان داد که هشت مقوله مرکزی در بخش آسیب‌های طرح شامل نبود منابع مالی، ضعف نظام نظارت، ضعف در محتوا، عدم جامعیت طرح، ضعف دست‌اندرکاران طرح، عدم تناسب طرح با عوامل تأثیرگذار، ضعف انگیزش و نبوده حمایت کافی نهادی و رسانه‌ای وجود دارد. مؤلفه‌های حمایت مالی و تقویت نظام ارزیابی و نظارت از طرح، توسعه نگرشی و آموزشی دست‌اندرکاران طرح، تقویت نظام ستادی و گستره طرح، تقویت بعد انگیزشی، تقویت حمایت نهادی و رسانه‌ای از طرح، تدوین و آموزش کتب طرح بر مبنای اصول علمی راهکارهای بهبود طرح خواندن با خانواده هستند. همان‌طور که پیشینه پژوهشی در

-
1. Collins
  2. Boudard & Rubenson
  3. Scanlan

این حوزه نشان می‌دهد تاکنون پژوهشی به ارزشیابی از میزان موفقیت اجرای «طرح خواندن با خانواده» در استان خوزستان انجام نشده است. نکته برجسته در این پژوهش استفاده از الگوی ارزشیابی «سیپ» جهت ارزیابی از میزان موفقیت اجرای طرح خواندن با خانواده است. تمایز اصلی الگوی سیپ و دیگر الگوهای ارزشیابی آن است که اغلب الگوهای موجود به ارزیابی مهارت‌ها و سنجش شایستگی‌های فردی می‌پردازند و نظام ارزیابی منسجمی که به رفع نواقص و کمبودها و ایجاد زیرساخت‌های مناسب جهت ارتقای عملکردها منجر شود، ملاحظه نمی‌شود (کیامنش، ۱۳۹۲)، درحالی‌که مراکز آموزشی، نیازمند نوعی نظام ارزیابی عملکرد هستند که قابلیت اثربخشی در سیاست‌گذاری‌ها و راهبردهای کلان را داشته باشد. الگوی سیپ با دارابودن چنین ویژگی‌هایی در پژوهش حاضر مورد استفاده قرار گرفت تا وضعیت طرح خواندن با خانواده را به شکل جامع‌تری مورد پژوهش قرار دهد. بدین منظور سؤالات این پژوهش عبارتند از:

۱. از نظر کارشناسان سوادآموزی و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده تا چه میزان به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان توجه شده است؟
۲. از نظر کارشناسان سوادآموزی و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، تا چه میزان کمیت و کیفیت منابع انسانی (کارشناسان سوادآموزی، راهنمایان تعلیماتی، آموزشیاران و سوادآموزان) و غیرانسانی (برنامه درسی، بودجه، امکانات و تجهیزات آموزشی) پاسخ‌گوی اهداف برنامه و نیازهای ذی‌نفعان است؟
۳. از نظر کارشناسان و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، تا چه میزان اجزاء طرح خواندن با خانواده در فرایندهای یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی آن طور که برنامه‌ریزی شده پیاده‌سازی شده‌اند؟
۴. از نظر کارشناسان، آموزش‌دهندگان و سوادآموزان استان خوزستان، تا چه میزان اهداف طرح خواندن با خانواده تحقق یافته است و چه دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده‌ای محقق شده است؟

روش

این پژوهش در زمره تحقیقات کاربردی قرار دارد و به دلیل قضاوت در مورد میزان موفقیت اجرای «طرح خواندن با خانواده» در استان خوزستان، جزو تحقیقات ارزشیابی به شمار می‌رود. هم‌چنین از نظر نوع پژوهش، از جمله پژوهش‌های توصیفی (پیمایشی) و از لحاظ رویکرد، کمی بوده و مبتنی بر سنجش عینی و تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات عددی است.

جامعه آماری پژوهش، شامل سه بخش است. کلیه کارشناسان سوادآموزی (راهنمایان تعلیماتی و کارشناسان آموزشی ادارات)، آموزش‌دهندگان و سوادآموزان استان خوزستان در سال تحصیلی ۹۹-۱۳۹۸. برای انتخاب نمونه از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم استفاده شد. بدین صورت که استان خوزستان به پنج طبقه (شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز) تقسیم‌بندی شد. سپس با استفاده از جدول کرجسی و مورگان و با داشتن حجم جامعه، تعداد دقیق نمونه‌ها (کارشناسان، آموزش‌دهندگان و سوادآموزان) مشخص شد. در ادامه به روش تصادفی منظم از هر کدام از این طبقات یک شهرستان (در مجموع ۵ شهرستان) انتخاب شد. با در نظر گرفتن نسبت حجم نمونه‌ها در جامعه، در هر شهرستان تعدادی نمونه به صورت تصادفی به آن تخصیص یافت. در ادامه ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه‌های آماری در جدول‌های شماره ۱، ۲ و ۳ توصیف شده است.

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد سوادآموزان به تفکیک جغرافیایی در استان

شهر	دوره	تعداد نمونه	درصد
اهواز	۴۱	۵۶	۱۵/۹۰
	۱۵		
ایذه	۵۹	۸۹	۲۵/۲۸
	۳۰		
دزفول	۲۸	۶۳	۱۷/۸۹
	۳۵		
بهبهان	۳۰	۶۰	۱۷/۰۴
	۳۰		
شادگان	۵۵	۸۴	۲۳/۸۶
	۲۹		
جمع کل نمونه	۳۵۲	۳۵۲	۱۰۰

بر اساس یافته‌های جدول (۲)، ۱۵/۹ درصد شرکت کنندگان از اهواز، ۲۵/۲۸ درصد از ایذه، ۱۷/۸۹ درصد از دزفول، ۱۷/۰۴ درصد از بهبهان و ۲۳/۸۶ درصد از شادگان بوده‌اند.
جدول ۲. توزیع فراوانی و درصد کارشناسان به تفکیک موقعیت جغرافیایی در استان

درصد	تعداد	نوع کارشناس		شهر
		راهنما	کارشناس	
۱۹/۰۴	۸	۳	راهنما	اهواز
		۵	کارشناس	
۲۳/۸	۱۰	۵	راهنما	ایذه
		۵	کارشناس	
۲۱/۴	۹	۴	راهنما	دزفول
		۵	کارشناس	
۲۳/۸	۱۰	۵	راهنما	بهبهان
		۵	کارشناس	
۱۱/۹	۵	۲	راهنما	شادگان
		۳	کارشناس	
۱۰۰	۴۲	۴۲	-	جمع کل نمونه

بر اساس یافته‌های جدول ۳، ۱۹/۰۴ درصد شرکت کنندگان از اهواز، ۲۳/۸ درصد از ایذه، ۲۱/۴ درصد از دزفول، ۲۳/۸ درصد از بهبهان و ۱۱/۹ درصد از شادگان هستند. شهر ایذه و بهبهان بیشترین درصد شرکت کننده را داشتند.

جدول ۳. توزیع فراوانی و درصد آموزش دهندگان به تفکیک جغرافیایی در استان

درصد	تعداد نمونه	شهر
۹/۹۶	۲۵	اهواز
۴۱/۰۳	۱۰۳	ایذه
۱۳/۱۴	۳۳	دزفول
۷/۹۶	۲۰	بهبهان
۲۷/۸۸	۷۰	شادگان
۱۰۰	۲۵۱	جمع کل نمونه

بر اساس یافته‌های جدول ۲ و ۳، ۹/۹۶ درصد شرکت‌کنندگان از اهواز، ۴۱/۰۳ درصد از ایذه، ۱۳/۱۴ درصد از دزفول، ۷/۹۶ درصد از بهبهان و ۲۷/۸۸ درصد از شادگان هستند. شهر ایذه بیشترین درصد شرکت‌کننده را در بین سایر شهرها داشته است.

بر حسب روش تحقیق و نوع داده‌های موردنظر در این مطالعه پرسش‌نامه محقق ساخته بر اساس چهار مرحله الگوی سیپ آموزش‌دهندگان طراحی شد. در این مطالعه داده‌ها از طریق سه پرسش‌نامه گردآوری شد.

▪ پرسش‌نامه کارشناسان که شامل ۲۰ سؤال بود و توسط ۳۸ نفر از کارشناسان استان خوزستان (اهواز، شادگان، بهبهان، ایذه، دزفول) تکمیل شد.

▪ پرسش‌نامه آموزش‌دهندگان که شامل ۲۱ سؤال بود و توسط ۲۲۹ نفر از آموزش‌دهندگان استان خوزستان (اهواز، شادگان، بهبهان، ایذه، دزفول) تکمیل شد.

▪ پرسش‌نامه سوادآموزان که شامل ۱۶ سؤال بود و توسط ۲۶۵ نفر از سوادآموزان استان خوزستان (اهواز، شادگان، بهبهان، ایذه، دزفول) تکمیل شد.

جهت تنظیم پرسش‌نامه، در مرحله نخست مطالعاتی در ارتباط با طرح خواندن با خانواده و اهمیت و ضرورت ویژگی‌های درون‌دادها، فرایندها و برون‌دادهای آن صورت گرفت. سپس شاخص‌هایی بر اساس مطالعات قبلی و همچنین پرسش‌نامه‌های نزدیک به موضوع پژوهش تدوین شد و در نهایت، در طراحی پرسش‌نامه سؤالاتی گنجانده شد که اطلاعات لازم در مورد هر کدام از شاخص‌ها فراهم شد. بدین ترتیب در تدوین پرسش‌نامه‌ها تمام شاخص‌های مربوطه مدنظر قرار گرفته است.

بعد از مرحله طراحی پرسش‌نامه، تعیین اعتبار یا روایی^۱ پرسش‌نامه‌ها انجام شد. جهت قضاوت در مورد روایی محتوایی، استفاده از نظرات ۵ تا ۱۵ نفر از متخصصین استفاده شد. جهت

---

1. validity

تعیین روایی محتوایی ابزار در این پژوهش از دو روش کیفی و کمی استفاده شد. در بررسی کیفی محتوا از ۱۰ نفر از صاحب نظران نظرخواهی شد و از آنان درخواست شد که پس از مطالعه دقیق ابزار، دیدگاه‌های اصلاحی و پیشنهاد‌های خود را به صورت مبسوط و کتبی ارائه نمایند. برای اطمینان از اینکه گویه‌های ابزار به بهترین نحو جهت اندازه‌گیری محتوا طراحی شده، «شاخص روایی محتوایی»^۱ نیز به کار گرفته شد. برای روایی صوری نیز از دو روش کمی و کیفی استفاده شد. در روش کیفی از نظرات صاحب نظران به منظور بررسی تناسب ابزار و ارتباط مطلوب گویه‌ها با ابعاد ابزار و وجود واژه‌های منعکس کننده مفهوم مورد نظر، استفاده شد. در روش کمی برای تعیین اهمیت هر یک از گویه‌ها از روش «تأثیر گویه»^۲ استفاده شد. برای اندازه‌گیری و سنجش پایایی^۳ پرسش‌نامه‌ها از روش آلفای کرونباخ، میزان پایایی پرسش‌نامه کارشناسان، ۰/۹۶، آموزش‌دهندگان ۰/۹۴ و سوادآموزان ۰/۹۵ به دست آمد.

یافته‌ها

سؤال ۱: از نظر کارشناسان سوادآموزی و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده تا چه میزان به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان توجه شده است؟

یافته‌های این سؤال در قالب جدول شماره ۴ ارائه شده است.

-
1. Content validity index
  2. Item impact method
  3. Reliability

جدول ۴. مقایسه میانگین نمره میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان از نظر کارشناسان

درجه آزادی	معنی-داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۳۸	۰/۰۰۰۱	۴/۲۳۴	۰/۷۵۶	۳/۵۱	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» با رسالت و اهداف سند تحول بنیادین هماهنگ است؟
۳۸	۰/۰۷۳	۱/۸۴۳	۰/۶۹۵	۳/۲۱	تا چه میزان اهداف «طرح خواندن با خانواده» با پیش‌نیازها و آگاهی‌های قبلی سوادآموزان هماهنگ و متناسب است؟
۳۸	۰/۰۰۱	۳/۶۹۶	۰/۸۲۳	۳/۴۹	تا چه میزان کتب «طرح خواندن با خانواده» با نیازها و علایق سوادآموزان متناسب بود؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	-۴/۱۷۲	۱/۰۷۵	۲/۲۸	تا چه میزان بودجه اختصاص یافته به «طرح خواندن با خانواده» با نیازهای آموزشی سوادآموزان متناسب است؟
۳۸	۰/۸۳۸	-۰/۲۰۶	۰/۷۷۸	۲/۹۷	تا چه میزان امکان برگزاری دوره از لحاظ آمادگی بسترهای فرهنگی وجود دارد؟
۳۸	۰/۳۶۹	۰/۹۰۹	۰/۶۳۳	۳/۰۹۲	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، از آزمون t تک گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۴ مشاهده می‌شود میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده، از نظر کارشناسان، به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط نبود ($p=0/369$). از مجموع پنج سؤال، میانگین سه سؤال «هماهنگی با رسالت و اهداف سند تحول بنیادین»، «هماهنگی و تناسب با پیش‌نیازها و آگاهی‌های قبلی سوادآموزان» و «تناسب کتب طرح با نیازها و علایق سوادآموزان» به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بوده است و دو سؤال «تناسب بودجه با نیازهای آموزشی سوادآموزان» و «امکان برگزاری دوره از لحاظ آمادگی بسترهای فرهنگی» به طور معنی‌داری کمتر از سطح متوسط بود.

جدول شماره ۵، میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان را از نظر آموزش‌دهندگان

مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۵. مقایسه میانگین نمره میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان از نظر آموزش‌دهندگان

سؤالات	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	معنی‌داری	درجه آزادی
تا چه میزان از اهداف «طرح خواندن با خانواده» آگاه هستید؟	۳/۸۰	۰/۸۵۳	۱۴/۲۱۶	۰/۰۰۰۱	۲۲۹
تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» به علایق و نیازهای سوادآموزان توجه دارد؟	۳/۶۹	۰/۹۲۸	۱۱/۳۰۱	۰/۰۰۰۱	۲۲۹
تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» به ویژگی‌های خاص مخاطبان (دانش قبلی و...) توجه دارد؟	۳/۵۶	۰/۹۳۶	۹/۰۸۶	۰/۰۰۰۱	۲۲۹
کل مؤلفه	۳/۶۸۴	۰/۷۶۰	۱۳/۶۴	۰/۰۰۰۱	۲۲۹

به‌منظور بررسی میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان، از آزمون t تک‌گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۵ مشاهده می‌شود میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بود ($p=0.0001$). از مجموع سه سؤال مربوطه، میانگین دو سؤال «آگاهی از اهداف طرح» و «توجه به علایق و نیازهای سوادآموزان» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط و سؤال «توجه به ویژگی‌های خاص مخاطبان» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط قرار داشت.

سؤال ۲: از نظر کارشناسان سوادآموزی و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، تا چه میزان کمیت و کیفیت منابع انسانی (کارشناسان سوادآموزی، راهنمایان تعلیماتی، آموزشیاران و سوادآموزان) و غیرانسانی (برنامه درسی، بودجه، امکانات و تجهیزات آموزشی) پاسخ‌گوی اهداف برنامه و نیازهای ذی‌نفعان است؟

میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی ذی‌نفعان از نظر کارشناسان در جدول شماره ۶ ارائه شده است.

جدول ۶. مقایسه میانگین نمره میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی ذی نفعان از نظر

کارشناسان

درجه آزادی	معنی داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سوالات
۳۸	۰/۰۰۰۱	۸/۶۷۴	۰/۷۵۴	۳/۵۶	تا چه میزان آموزش دهندگان حرفه‌ای جهت اجرای «طرح خواندن با خانواده» به کار گرفته شدند؟
۳۸	۰/۸۳۸	-۰/۲۰۶	۰/۷۷۸	۲/۹۷	تا چه میزان پژوهش‌های انجام شده در ارتباط با اثرگذاری «طرح خواندن با خانواده» کفایت دارد؟
۳۸	۰/۰۰۸	-۲/۸۱۳	۰/۹۶۸	۲/۵۶	تا چه میزان بودجه اختصاص یافته به «طرح خواندن با خانواده» به انجام پژوهش‌های علمی در این زمینه اختصاص دارد؟
۳۸	۰/۰۱۴	-۲/۵۸۱	۰/۹۹۳	۲/۵۹	تا چه میزان برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی لازم جهت آگاهی و آماده‌سازی آموزش‌دهندگان برگزار شد؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	-۳/۹۱۳	۱/۱۴۶	۲/۲۸	تا چه میزان برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی لازم جهت آگاهی و آماده‌سازی خانواده‌ها برگزار گردید؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	-۲/۸۲۰	۱/۰۲۲	۲/۴۵	تا چه میزان امکانات و تجهیزات لازم جهت اجرای «طرح خواندن با خانواده» وجود دارد؟
۳۸	۰/۰۴۵	-۲/۰۷۲	۰/۷۴۷	۲/۷۵۲	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، از آزمون t تک گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول شماره ۶ مشاهده می‌شود میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بود ($p=۰/۰۴$). از مجموع شش سؤال مربوطه، میانگین سؤال «به‌کارگیری آموزش دهندگان حرفه‌ای» و «کفایت پژوهش‌های انجام شده» به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بوده است و چهار سؤال «اختصاص بودجه به پژوهش‌های علمی»، «برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت آماده‌سازی آموزش‌دهندگان»، «برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت

آماده‌سازی و آگاهی خانواده‌ها» و «وجود امکانات و تجهیزات لازم جهت اجرای طرح» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند.

جدول شماره ۷، میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی ذی‌نفعان را از نظر آموزش‌دهندگان مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۷. مقایسه میانگین نمره میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی ذی‌نفعان از نظر

آموزش‌دهندگان

درجه آزادی	معنی‌داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۱/۷۰۷	۰/۹۳۵	۳/۷۲	تا چه میزان منابع و مراجع موجود جهت پاسخگویی به نیازهای آموزشی شما کفایت می‌کند؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۸/۵۳۵	۰/۸۶۵	۳/۴۹	تا چه میزان منابع معرفی شده به‌روز است؟
۲۲۹	۰/۰۰۰	۴/۲۲۵	۱/۰۶۱	۳/۳۰	تا چه میزان کارگاه‌های آموزشی جهت آموزش شما برگزار شده است؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۵/۸۴۹	۱/۰۰۳	۳/۳۹	تا چه میزان امکانات و آموزش‌های ارائه شده به شما در پاسخگویی به نیازهای سوادآموزان کفایت دارد؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۸/۱۶۷	۱/۰۱۷	۳/۵۵	تا چه میزان از وسایل کمک‌آموزشی جهت یاری سوادآموزان در انجام این طرح استفاده می‌کنید؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۰/۴۱	۰/۷۱	۳/۴۸	کل مؤلفه

به‌منظور بررسی میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، از آزمون t تک‌گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۷ مشاهده می‌شود میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود ($p=0/0001$). از مجموع پنج سؤال، سه سؤال «کفایت منابع جهت پاسخ‌گویی به نیازهای آموزشی»، «به‌روز بودن منابع معرفی شده» و «استفاده از وسایل کمک‌آموزشی» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده و دو سؤال «برگزاری کارگاه‌های آموزشی» و «کفایت امکانات و آموزش‌های ارائه شده» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند.

سؤال ۳: از نظر کارشناسان و آموزش‌دهندگان استان خوزستان، تا چه میزان اجزاء طرح خواندن با خانواده در فرایندهای یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی آن طور که برنامه‌ریزی شده پیاده‌سازی شده‌اند؟

جدول شماره ۸، میزان پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی را از نظر کارشناسان مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۸. مقایسه میانگین پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی از نظر کارشناسان

درجه آزادی	معنی-داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۳۸	۰/۰۰۰۱	۶/۷۸۲	۰/۷۳۲	۳/۷۹	تا چه میزان کتاب‌های معرفی شده در «طرح خواندن با خانواده» مهارت‌های خوانداری و نوشتاری سوادآموزان را پوشش می‌دهد؟
۳۸	۰/۳۷۳	۰/۹۰۲	۱/۰۶۵	۳/۱۵	تا چه میزان آموزش‌دهندگان «طرح خواندن با خانواده» از برگزاری این دوره رضایت دارند؟
۳۸	۰/۰۳۱	-۲/۲۴۶	۱/۱۴۱	۲/۵۹	تا چه میزان سازوکاری مشخص جهت تقدیر از آموزش‌دهندگان و سوادآموزان نمونه وجود دارد؟
۳۸	۱/۰۹۶	۱/۰۹۶	۱/۰۲۳	۳/۱۸	تا چه میزان فعالیت‌های آموزش‌دهندگان در «طرح خواندن با خانواده» «طرح خواندن با خانواده» مورد ارزیابی قرار می‌گیرد؟
۳۸	۰/۱۷۲	۱/۳۹۳	۰/۸۰۴	۳/۱۷۹	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، از آزمون t تک گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۸ مشاهده می‌شود میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط نبود ($p=0/172$). از

مجموع چهار سؤال، میانگین سؤالهای «پوشش مهارت‌های خواندن و نوشتن»، و «ارزشیابی از طرح» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده و سؤال «تقدیر از آموزش‌دهندگان» و «رضایت از دوره» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند.

جدول شماره ۹، میزان پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی - سازمانی را از نظر آموزش‌دهندگان مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۹. مقایسه میانگین پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی از نظر آموزش‌دهندگان

درجه آزادی	معنی-داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۹/۷۹۳	۱/۰۰۳	۳/۶۵	تا چه میزان در مشارکت در طرح «خواندن با خانواده» رضایت دارید؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۴/۵۴۳	۱/۱۳۲	۳/۳۴	تا چه میزان مسئولان آموزش و پرورش به طور عملی جهت نیازسنجی آموزشی شما اقدام می‌کنند؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۹/۶۰۲	۰/۸۹۳	۳/۵۷	تا چه میزان از فعالیت‌های شما ارزشیابی مستمر صورت می‌گیرد؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۷/۵۴۶	۰/۹۷۰	۳/۴۸	تا چه میزان سوادآموزان به شرکت در «طرح خواندن با خانواده» اشتیاق نشان می‌دهند؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۳/۱۰۳	۰/۸۴۰	۳/۷۳	تا چه میزان در روند نظارت بر فعالیت‌های سوادآموزان از بازخورد مستمر استفاده می‌کنید؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۶/۴۷۵	۰/۸۶۵	۳/۹۴	تا چه میزان در اصلاح سرفصل‌های کتب «طرح خواندن با خانواده» مشارکت دارید؟
۲۲۹	۰/۴۴۲	-۰/۷۷۰	۱/۱۹۹	۲/۹۴	تا چه میزان زمان خاصی را برای مشاوره و رفع اشکالات سوادآموزان در نظر می‌گیرید؟
۲۲۹	۰/۰۳۱	-۲/۱۷۲	۱/۲۷۵	۲/۸۲	تا چه میزان در آموزش و پرورش منطقه شما سازوکاری مشخص جهت تقدیر از آموزش‌دهندگان نمونه وجود دارد؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۹/۴۹۸	۰/۹۰۲	۳/۵۷	تا چه میزان زمان اختصاص یافته برای اجرای «طرح خواندن با خانواده» را مناسب می‌دانید؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۹/۳۹	۰/۷۲۱	۳/۴۴	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان، از آزمون t تک‌گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۹ مشاهده می‌شود میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود ($p=0/0001$). از مجموع نه سؤال مربوطه، میانگین سه سؤال «نیازسنجی آموزشی»، «اختصاص زمان برای رفع اشکالات سوادآموزان» و «تقدیر از آموزش‌دهندگان» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بوده است.

سؤال ۴: از نظر کارشناسان، آموزش‌دهندگان و سوادآموزان استان خوزستان، تا چه میزان اهداف طرح خواندن با خانواده تحقق یافته است و چه دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده‌ای محقق شده است؟

جدول شماره ۱۰، میزان پیاده تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده را از نظر کارشناسان مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۱۰. مقایسه میانگین میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده از نظر کارشناسان

درجه آزادی	معنی‌داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۳۸	۰/۰۰۰۱	۶/۵۷۷	۰/۸۵۲	۳/۹۰	تا چه میزان اهداف «طرح خواندن با خانواده» برای شما واضح و روشن است؟
۳۸	۰/۵	-۰/۶۸۱	۰/۹۴	۲/۹۰	تا چه میزان از نتایج حاصل از «طرح خواندن با خانواده» طرح خواندن با خانواده» در برنامه‌ریزی‌های بعدی سوادآموزی استفاده خواهد شد؟
۳۸	۰/۰۴۴	۲/۰۸۴	۰/۹۲۲	۳/۳۱	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» موجب توسعه و تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در بین مخاطبان شود؟
۳۸	۰/۱۴۶	۱/۴۸۳	۰/۸۶۴	۳/۲۱	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» توانسته است زمینه‌ای برای رسیدن به مطالعه مستقل در بین مخاطبان ایجاد کند؟
۳۸	۰/۸۷۲	-۱/۶۲	۰/۹۸۶	۲/۹۷	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» در پر کردن اوقات فراغت مخاطبان نقش داشته است؟
۳۸	۰/۰۴۶	۲/۰۶۰	۰/۷۷۷	۳/۲۵۸	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، از آزمون t تک گروهی استفاده شد. همان گونه که در جدول ۱۰ مشاهده می شود میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی داری بالاتر از سطح متوسط بود ($p=0/046$). از مجموع پنج سؤال مربوطه، تنها میانگین دو سؤال «واضح و روشن بودن اهداف طرح» و «تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب خوانی» به طور معنی دار بالاتر از سطح متوسط بوده است.

جدول شماره ۱۱، میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده از نظر آموزش دهندگان مورد بررسی قرار می دهد.

جدول ۱۱. مقایسه میانگین میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده

از نظر آموزش دهندگان

درجه آزادی	معنی داری	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۲/۰۲۴	۰/۹۳۹	۳/۶۷	میزان کیفیت یادگیری سوادآموزان را در «طرح خواندن با خانواده» را چگونه برآورد می کنید؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	۴/۰۵۰	۱/۰۰۹	۳/۲۷	تا چه میزان بازنگری در منابع «طرح خواندن با خانواده» توسط مسئولان ذی ربط در آموزش و پرورش صورت می گیرد؟
۲۲۹	۰/۰۰۰۱	۱۴/۱۹۹	۰/۸۵۰	۳/۸۰	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» مهارت های خوانداری و نوشتاری سوادآموزان را ارتقا دهد؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	۱۲/۰۸۱	۰/۹۶۱	۳/۷۷	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» فرهنگ کتاب خوانی را در خانواده سوادآموزان ارتقا بخشیده است؟
۳۸	۰/۰۰۰۱	۱۲/۶۴	۰/۷۴۸	۳/۶۲	کل مؤلفه

به منظور بررسی میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش دهندگان، از آزمون t

تک گروهی استفاده شد. همان گونه که در جدول ۱۱ مشاهده می‌شود میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود ($p=0/0001$). از مجموع چهار سؤال، تنها سؤال «بازنگری در منابع» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بوده است.

جدول شماره ۱۲، میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده از نظر سوادآموزان را مورد بررسی قرار می‌دهد.

جدول ۱۲. مقایسه میانگین میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده

از نظر سوادآموزان

درجه آزادی	معنی‌داری -	مقدار t	انحراف معیار	میانگین	سؤالات
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۹/۲۸۴	۱/۰۷۰	۳/۶۱	تا چه میزان از اهداف «طرح خواندن با خانواده» آگاه هستید؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۱/۳۵۳	۰/۹۶۱	۳/۶۷	تا چه میزان کتب معرفی شده برای «طرح خواندن با خانواده» به روز و کافی است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۰/۰۷۹	۱/۰۷۷	۳/۶۷	تا چه میزان جلسات توجیهی جهت معرفی «طرح خواندن با خانواده» به شما، برگزار شده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۹/۶۹۳	۱/۰۴۴	۳/۶۲	تا چه میزان شرایط لازم جهت اجرای «طرح خواندن با خانواده» برای شما فراهم بوده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۰/۴۷۲	۱/۰۰۷	۳/۶۵	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» به ویژگی‌ها و تفاوت‌های فردی شما توجه داشته است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۰/۱۶۰	۱/۰۵۰	۳/۶۵	تا چه میزان کتب «طرح خواندن با خانواده» بر اساس علایق و نیازهای شما بوده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۲/۳۳۴	۰/۹۵۴	۳/۷۲	تا چه میزان از مدت‌زمان برگزاری «طرح خواندن با خانواده» رضایت داشته‌اید؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۲/۹۴۱	۰/۹۸۵	۳/۷۸	تا چه میزان آموزش‌دهنده «طرح خواندن با خانواده» به شما بازخورد مستمر داده‌اند؟

۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۳/۸۳۸	۰/۹۳۵	۳/۷۹	تا چه میزان ورود شما به «طرح خواندن با خانواده» بر حسب علاقه بوده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۴/۳۰۶	۰/۹۳۴	۳/۸۲	تا چه میزان از برگزاری «طرح خواندن با خانواده» رضایت داشته‌اید؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۵/۰۰۶	۰/۹۲۳	۳/۸۵	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» باعث ارتقای مهارت‌های خوانداری و نوشتاری شما شده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۴/۹۷۱	۰/۹۴۲	۳/۸۶	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» باعث ارتقای فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در بین اعضای خانواده شما شده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۲/۶۳۰	۰/۹۲۷	۳/۷۲	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» شما را در رسیدن به مطالعه مستقل یاری کرده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۱/۸۷۲	۰/۹۸۶	۳/۷۲	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» در پر کردن اوقات فراغت شما نقش داشته است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۰/۸۴۸	۱/۰۰۰	۳/۶۷	تا چه میزان «طرح خواندن با خانواده» شما را در انجام مهارت‌های ضروری زندگی یاری داده است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۶/۴۶۳	۱/۱۲۹	۳/۴۵	تا چه میزان سازوکاری مشخص، جهت تقدیر از سوادآموزان نمونه، در این طرح، وجود داشته است؟
۲۶۵	۰/۰۰۰۱	۱۵/۰۵۸	۰/۷۶۱	۳/۷۰۲	کل مؤلفه

به‌منظور بررسی میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر سوادآموزان، از آزمون t تک گروهی استفاده شد. همان‌گونه که در جدول ۱۲ مشاهده می‌شود میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر سوادآموزان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود ($p=۰/۰۰۰۱$). از نظر سوادآموزان، هشت سؤال «آگاهی از اهداف طرح»، «به‌روز بودن منابع»، «برگزاری جلسات توجیهی»، «فراهم بودن شرایط لازم»، «توجه به تفاوت‌های فردی»، «میزان علاقه به کتب طرح»، «توانایی انجام مهارت‌های ضروری زندگی» و «تقدیر از سوادآموزان» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح میانگین

بوده‌اند و هشت سؤال «رضایت از زمان برگزاری طرح»، «میزان بازخورد مستمر»، «میزان علاقه‌مندی»، «میزان رضایت»، «میزان ارتقا مهارت‌های خوانداری و نوشتاری»، «میزان ارتقا فرهنگ مطالعه»، «میزان رسیدن به مطالعه مستقل» و «میزان پر شدن اوقات فراغت» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده‌اند.

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده از پژوهش نشان داد که فعالیت‌های انجام شده در قسمت زمینه، درون‌داد و فرایند از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری کم‌تر از سطح متوسط بوده و در قسمت برون‌داد بالاتر از سطح متوسط بوده است. فعالیت‌های انجام شده در چهار قسمت زمینه، درون‌داد، فرایند و برون‌داد از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است. برون‌داد این طرح از نظر سوادآموزان نیز، به طور معناداری بالاتر از سطح متوسط بوده است. در ادامه به شرح طرح «خواندن با خانواده» بر اساس چهار حیطه ارزشیابی سیپ پرداخته می‌شود.

زمینه: میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده، از نظر کارشناسان، به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط نبود. در قسمت زمینه، مؤلفه‌های «هماهنگی با رسالت و اهداف سند تحول بنیادین»، «هماهنگی و تناسب با پیش‌نیازها و آگاهی‌های قبلی سوادآموزان» و «تناسب کتب طرح با نیازها و علایق سوادآموزان» به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بوده است و دو مؤلفه «تناسب بودجه با نیازهای آموزشی سوادآموزان» و «امکان برگزاری دوره از لحاظ آمادگی بسترهای فرهنگی» به طور معنی‌داری کمتر از سطح متوسط بودند. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹)، حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، پورفتحی (۱۳۹۲)، انصاری (۱۳۸۷) و اسکانلن (۱۹۸۷) هم‌راستا است. در این پژوهش‌ها حمایت‌های مالی و تقویت بعد انگیزشی سوادآموزان یکی از راهکارهای بهبود طرح خواندن با خانواده ذکر شده بود.

همچنین، یافته‌های این پژوهش با یافته‌های کرد نوقابی (۱۳۹۷) و تورانی و عارف‌نژاد (۱۳۹۶)، همسو است. بر اساس پژوهش کرد نوقابی (۱۳۹۷) دو عامل «پژوهش» و «اجتماعی،

اقتصادی و فرهنگی»، بیشترین نقش را در میزان رجعت به بی‌سوادی نوسوادان داشته است. تورانی و عارف نژاد (۱۳۹۶) نیز، عوامل فرهنگی را از موانع جذب کودکان و سوادآموزان بازمانده از تحصیل می‌دانند. این پژوهش‌ها نشان داد که ایجاد تغییرات مثبت اقتصادی، اجتماعی، آموزشی و فرهنگی به خصوص در روستاها باعث افزایش یادگیری و ماندگاری آن در افراد بزرگسال است.

آموزش دهندگان: از نظر آموزش دهندگان میزان توجه به نیازهای جامعه و امکانات ذی‌نفعان در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بود. در بعد زمینه دو مؤلفه «آگاهی از اهداف طرح» و «توجه به علایق و نیازهای سوادآموزان» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط و مؤلفه «توجه به ویژگی‌های خاص مخاطبان» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط قرار داشت. این یافته‌ها با یافته‌های پژوهش حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) هم راستا نبود؛ زیرا، یافته‌های پژوهش حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴)، «عدم آگاهی و اطلاع از فعالیت‌های سوادآموزان»، «اهمیت قائل نشدن به اهداف سوادآموزی» و «مشغله‌های کاری آموزش دهندگان» را از علل عدم استقبال سوادآموزان از کلاس‌های سوادآموزی می‌داند. دلیل این ناهم‌سویی می‌تواند به دلیل افزایش دامنه اطلاعاتی سوادآموزان از طریق رسانه‌های اجتماعی و کارگاه‌های آموزشی برگزار شده در استان خوزستان باشد که موجب آگاهی هر چه بیشتر آموزش دهندگان از اهداف طرح خواندن با خانواده و اهمیت آن شده است.

درون‌داد

کارشناسان: میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بود. در بعد درون‌داد مؤلفه‌های «به‌کارگیری آموزش دهندگان حرفه‌ای» و «کفایت پژوهش‌های انجام شده» به طور معنی‌داری بیش از سطح متوسط بوده است و چهار گویه «اختصاص بودجه به پژوهش‌های علمی»، «برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت آماده‌سازی آموزش دهندگان»، «برگزاری کارگاه‌های آموزشی جهت آماده‌سازی و آگاهی خانواده‌ها» و «وجود امکانات و تجهیزات لازم جهت اجرای

طرح» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند. این یافته‌ها با پژوهش کرد نوقابی (۱۳۹۷) هم راستا است. یافته‌های این پژوهش نشان داد که عوامل مرتبط با کیفیت برنامه‌های آموزشی پیش‌بینی‌کننده‌های بعدی رجعت به بی‌سوادی بوده‌اند. همچنین، یافته‌های پژوهش حاضر، نشان داد که تعداد کارگاه‌های تشکیل شده جهت آگاهی خانواده‌ها کافی نبوده است. این یافته با یافته‌های پژوهش پناهی و انوری (۱۳۸۵) هم راستا است. بر اساس یافته‌های این پژوهش، سواد اعضای خانواده، کاربرد وسایل و مواد کمک آموزشی و عدم شرکت سوادآموزان در طرح‌های یادگیری محلی از جمله عوامل مؤثر افت تحصیلی سوادآموزان بوده است. به علاوه، این پژوهش با یافته‌های اسکانلن (۱۹۸۶) هم راستا است و موانع عدم مشارکت را در برنامه‌های آموزشی را مشکلات مربوط به خانه، خانواده و افراد، هزینه و عدم حمایت‌های مالی، درک منفی نسبت به آموزش، نبود انگیزش، نبود اعتماد به نفس، احساس جدایی از آموزش‌ها و ناهمسازی زمان و مکان برگزاری دوره‌ها می‌داند.

آموزش‌دهندگان: از نظر آموزش‌دهندگان میزان توجه به کمیت و کیفیت منابع انسانی و غیرانسانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود. در بعد درون‌داد، گویه‌های «کفایت منابع جهت پاسخ‌گویی به نیازهای آموزشی»، «به‌روز بودن منابع معرفی شده» و «استفاده از وسایل کمک‌آموزشی» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط هستند و دو مؤلفه «برگزاری کارگاه‌های آموزشی» و «کفایت امکانات و آموزش‌های ارائه شده» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند.

در ارتباط با به‌روز بودن منابع طرح خواندن با خانواده، یافته‌ها تا حدودی با نتایج پژوهش ارجمندنیا، میرحسینی و کاکابرایی (۱۳۸۹) هم راستا هستند که در بررسی نیازهای آموزشی فراگیران سازمان نهضت سوادآموزی به این نتیجه رسید که اکثریت فراگیران مورد بررسی، معتقد بودند که آگاهی‌های بهداشتی، اجتماعی، دینی و آموزش‌های فنی-حرفه‌ای موردنیاز آنهاست. در این راستا، کتب طرح خواندن با خانواده که یکی از ارکان نظام آموزش مداوم تلقی می‌شود، بیشتر به منظور تقویت توان خواندن پایه سوادآموزان تدوین شده است که محتوای آن شامل مطالب

دینی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی است. مطالب به زبان ساده با محتوای پیروزی انقلاب اسلامی، امام خمینی (ره)، ساده‌زیستی ایشان، مبارزه با آمریکا، رهنمودهای ایشان در مورد نماز، کسب سود، نوع حکومت، موقعیت‌های جغرافیایی ایران، آب‌وهوا و محصولات ایران است (سلطان‌زاده، ۱۳۷۸). همچنین، یافته‌ها در ارتباط با برگزاری کارگاه‌های آموزشی و کیفیت آموزش‌های ارائه شده به آموزش‌دهندگان با پژوهش ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹) در ابعاد ضعف در محتوا، عدم جامعیت طرح، ضعف دست‌اندرکاران طرح، عدم تناسب طرح با عوامل تأثیرگذار، ضعف انگیزش و نبوده حمایت کافی نهادی و رسانه‌ای هم راستا است.

فرایند

کارشناسان: میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط نبود. در بعد فرایند گویه‌های «پوشش مهارت‌ها خواندن و نوشتن»، و «ارزشیابی از طرح» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است و گویه‌های «تقدیر از آموزش‌دهندگان» و «رضایت از دوره» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بودند. یکی از مسائل و مشکلات سوادآموزی در ریشه‌کن‌نشدن بی‌سوادی مسئله ارزشیابی از آموزش‌دهندگان است. این یافته‌ها با پژوهش بازارگادی و احمدی (۱۳۸۷) هم راستا است که معتقدند ارزشیابی از فرایند آموزشی که آموزش‌دهندگان عنصر کلیدی آن هستند به‌عنوان وسیله‌ای که قضاوت را ممکن کرده و تضمین کیفیت را مقدور می‌سازد از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. اما این یافته‌ها با یافته‌های ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹) ناهمسو است؛ زیرا در پژوهش آنان ضعف نظام نظارت یکی از آسیب‌های جدی اجرای طرح خواندن با خانواده است. این یافته‌ها با پژوهش حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) نیز هم راستا نیست؛ زیرا، در این پژوهش آموزش‌دهندگان دو مؤلفه ارزشیابی و بازخورد را از جمله آسیب‌های اجرای طرح سوادآموزی می‌دانند. همچنین، در ارتباط با پوشش مهارت‌های خواندن و نوشتن طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان، نتایج

این پژوهش با یافته‌های مطالعه ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹) هم راستا است. بر اساس پژوهش ذاکری و صباحی‌زاده (۱۳۹۹) تدوین و آموزش کتب طرح بر مبنای اصول علمی از راهکارهای بهبود طرح خواندن با خانواده هستند. همچنین این یافته‌ها با پژوهش بدری گرگری و همکاران (۱۳۹۰) هم راستا است؛ مطابق این پژوهش پیشرفت تحصیلی سوادآموزان طرح آزمایشی در درس خواندن (فارسی)، نوشتن، قرائت قرآن و نماز در مقایسه با سوادآموزان گروه کنترل بیشتر بوده است؛ اما، یافته‌های پژوهش حاضر با یافته‌های پژوهش حسنی (۱۳۹۵) همسویی کاملی ندارد؛ زیرا نتایج این مطالعه آزمایشی نشان داد که دوره تحکیم به تثبیت آموخته‌های مهارت‌های اصلی نوشتن، خواندن، حساب‌کردن و روان‌خوانی قرآن کریم سوادآموزان تحت پوشش می‌انجامد؛ اما تنها در مهارت نوشتن بود که میان میانگین نمرات پیش‌آزمون با آزمون پیگیری از لحاظ آماری تفاوت معناداری وجود نداشت.

آموزش دهندگان: میزان توجه به پیاده‌سازی اجزا طرح در فرایند یاددهی-یادگیری و فرایندهای مدیریتی-سازمانی در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود. در بعد فرایند، سه گویه «نیازسنجی آموزشی»، «اختصاص زمان برای رفع اشکالات سوادآموزان» و «تقدیر از آموزش‌دهندگان» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بوده. مؤلفه‌های «میزان رضایت از مشارکت در طرح»، «میزان ارزشیابی مستمر از فعالیت‌های آموزش‌دهندگان»، «اشتیاق سوادآموزان در شرکت در طرح»، «میزان استفاده از بازخورد مستمر»، «مشارکت در اصلاح سرفصل‌های کتب طرح» و «مناسب‌بودن زمان اختصاص یافته برای اجرای طرح» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است.

این یافته‌ها با پژوهش حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) هم راستا است؛ در پژوهش حکیم‌زاده و همکاران (۱۳۹۴) آموزش‌دهندگان، مؤلفه‌هایی چون هدف دوره، امکانات و زمان‌بندی، انطباق دوره با اصول یادگیری بزرگسالان، ارزشیابی و بازخورد، محتوا، حمایت و پشتیبانی، مسائل زبان‌شناختی، قوانین سازمانی و محل اقامت را از دلایل عدم استقبال سوادآموزان از طرح‌های سوادآموزی می‌دانند. همچنین، یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش اسکالنن (۱۹۸۶) و تورانی و

عارف نژاد (۱۳۹۶) هم راستا است. اسکانلن (۱۹۸۶)، ناهمسازی زمان و مکان برگزاری دوره‌های سوادآموزی را از موانع عدم مشارکت در دوره‌ها می‌داند و تئورانی و عارف نژاد (۱۳۹۶) نیز مانع جغرافیایی را یکی از دلایل بازماندگی تحصیلی می‌دانند.

برون‌داد

کارشناسان: میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر کارشناسان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود. در بعد برون‌داد، مؤلفه‌های «واضح و روشن بودن اهداف طرح» و «تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است و مؤلفه‌های «پر کردن اوقات فراغت»، «رسیدن به مطالعه مستقل» و «استفاده از نتایج طرح در برنامه‌ریزی‌های بعدی سوادآموزی» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بوده است. مهم‌ترین اهداف طرح خواندن با خانواده بر اساس اساسنامه نهضت سوادآموزی توسعه و تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی در بین مخاطبان و اعضای خانواده؛ فراهم کردن زمینه برای رسیدن به مطالعه مستقل یا استقلال در مطالعه و استفاده از اوقات فراغت اعضای خانواده در امر مطالعه و کتاب‌خوانی است. یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهند که از نظر کارشناسان این طرح، تنها هدف «توسعه و تقویت فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی» در بین سوادآموزان محقق شده است.

آموزش‌دهندگان: میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر آموزش‌دهندگان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط است. در زمینه برون‌داد طرح، مؤلفه «بازنگری در منابع» به طور معنی‌داری پایین‌تر از سطح متوسط بوده و مؤلفه‌های «ارتقای فرهنگ مطالعه و کتاب‌خوانی»، «ارتقای مهارت خوانداری و نوشتاری» و «ارتقای کیفیت یادگیری سوادآموزان» به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بوده است.

در ارتباط با کیفیت یادگیری سوادآموزان از نقطه نظر آموزش‌دهندگان، یافته‌های پژوهش حاضر با پژوهش سراج خرمی و شیرین صحرایی (۱۳۹۱) هم راستا هستند که در آن نشان دادند میان

سوادآموزانی که آموزش‌های مدنظر را دریافت کرده‌اند، در مقایسه با دیگر سوادآموزان در مؤلفه‌های بهداشت، پیشگیری از بیماری‌ها، تربیت فرزند، مسائل دینی و اعتقادی تفاوت معناداری وجود دارد. در پژوهش حاضر، در ارتباط با ارتقای مهارت‌های خوانداری و نوشتاری سوادآموزان که یکی از اهداف نهضت سوادآموزی است، آموزش‌دهندگان اعتقاد داشتند که این هدف محقق گشته است. این یافته با یافته‌های پژوهش حسنی (۱۳۹۵)، بدری گرگری و همکاران (۱۳۹۰) و ارجمند نیا و همکاران (۱۳۸۹) هم‌راستا است.

سوادآموزان: میزان تحقق اهداف طرح و تحقق دستاوردها، آثار و نتایج در نظر گرفته شده یا نشده در طراحی اهداف طرح خواندن با خانواده از نظر سوادآموزان به طور معنی‌داری بالاتر از سطح متوسط بود. «میزان ارتقا مهارت‌های خوانداری و نوشتاری»، «میزان ارتقا فرهنگ مطالعه»، «میزان رسیدن به مطالعه مستقل» و «میزان پر شدن اوقات فراغت» چهار هدف مهم نهضت سوادآموزی هستند. در این پژوهش سوادآموزان اعتقاد داشته‌اند که توانسته‌اند به این اهداف دست یابند. همچنین، یکی از دستاوردهای طرح خواندن با خانواده کمک به سوادآموزان برای انجام مهارت‌های ضروری زندگی است. یافته‌ها نشان دادند که از نظر سوادآموزان این دستاورد محقق نگشته است. این یافته با یافته پژوهش بدری گرگری و همکاران (۱۳۹۰) هم‌راستا نیست؛ زیرا، در این پژوهش سوادآموزان در متغیر مهارت‌های زندگی پیشرفت قابل توجهی داشته‌اند. دلیل این عدم همسویی در پیشرفت مهارت‌های زندگی سوادآموزان خوزستانی می‌تواند به دلیل کیفیت آموزش‌های ارائه شده باشد.

پیشنهادها

۱. با توجه به اینکه از نظر کارشناسان بودجه اختصاص یافته به طرح «خواندن با خانواده» با نیازهای آموزشی سوادآموزان متناسب نیست و بودجه اختصاص یافته برای انجام پژوهش‌های علمی در این زمینه محدود است؛ پیشنهاد می‌گردد برای حل این کمبود برنامه‌ریزی صورت گیرد.
۲. با توجه به اینکه از نظر کارشناسان امکان برگزاری دوره از لحاظ آمادگی بسترهای فرهنگی

تا حدودی وجود ندارد؛ پیشنهاد می‌شود که سازوکارهایی جهت آمادگی بسترهای فرهنگی اجرای طرح‌های سواد آموزی اندیشیده شود.

۳. با توجه به اینکه از نظر آموزش دهندگان طرح «خواندن با خانواده» به ویژگی‌های خاص مخاطبان خود (دانش قبلی و ...) توجه کافی ندارد؛ لازم است که این مهم در طراحی دوره، مدنظر قرار گرفته شود.

۴. با توجه به اینکه از نظر آموزش دهندگان و کارشناسان، میزان کارگاه‌های آموزشی برگزار شده و امکانات و آموزش‌های ارائه شده به آنان در پاسخ‌گویی به نیازهای سواد آموزان محدود بوده است؛ لازم است این محدودیت برطرف گردد.

۵. با توجه به اینکه از نظر کارشناسان، میزان رضایت آموزش دهندگان طرح «خواندن با خانواده» به اندازه کافی نبوده است؛ لازم است دلایل این عدم رضایت مورد واکاوی قرار گیرد.

۶. با توجه به اینکه از نظر آموزش دهندگان، زمانی کافی برای مشاوره و رفع اشکالات سواد آموزان اختصاص نداده‌اند؛ لازم است در برنامه‌ریزی‌های بعدی ساز و کاری مشخص جهت توجیه آموزش دهندگان به عمل آید.

۷. با توجه به اینکه از نظر کارشناسان، ساز و کار مشخصی برای کاربرد نتایج طرح «خواندن با خانواده» در برنامه‌ریزی‌های بعدی وجود ندارد؛ شایسته است که این موضوع مد نظر قرار گیرد و سیاست‌هایی در این ارتباط اتخاذ گردد.

۸. با توجه به اینکه از نظر کارشناسان، طرح «خواندن با خانواده» به خوبی نتوانسته است زمینه‌ای برای رسیدن به مطالعه مستقل، پر کردن اوقات فراغت و انجام مهارت‌های ضروری زندگی مخاطبان ایجاد کند؛ لازم است این مسئله که یکی از اهداف نهضت سواد آموزی است، مورد مذاقه و بررسی قرار گیرد.

۹. با توجه به اینکه از نظر آموزش دهندگان، میزان بازنگری در منابع طرح «خواندن با خانواده» توسط مسئولان ذی ربط در آموزش و پرورش کافی نبوده است؛ شایسته است با برنامه‌ریزی‌های مناسب این کمبود رفع شود.

۱۰. با توجه به اینکه از نظر سواد آموزان، به اندازه کافی از اهداف طرح «خواندن با خانواده» آگاه نبوده‌اند و میزان جلسات توجیهی جهت اجرای طرح محدود بوده است؛ لازم است سازوکار مشخصی جهت توجیه و آگاه سازی مخاطبان طرح اندیشیده شود.
۱۱. با توجه به اینکه از نظر سواد آموزان، شرایط لازم جهت ورود به طرح «خواندن با خانواده» برای آنان مهیا نبوده است؛ پیشنهاد می‌گردد این مسئله مورد بررسی قرار گیرد.
۱۲. با توجه به اینکه از نظر سواد آموزان، طرح «خواندن با خانواده» به اندازه کافی به ویژگی‌ها، تفاوت‌های فردی، علایق و نیازهای آنان توجه نداشته و کتب معرفی شده به اندازه کافی مناسب و به روز نبوده است، لازم است این مسئله ضروری که لازمه‌ی اجرای هر طرح و دوره‌ای است مورد توجه قرار گیرد.
۱۳. با توجه به اینکه تقدیر از عوامل اجرایی طرح خواندن با خانواده (کارشناسان، آموزش دهندگان و سواد آموزان) ضعیف ارزیابی شده است، لازم است برای حل این کمبود برنامه‌ریزی شود.

منابع

- ارجمندنیا، علی اکبر؛ میرحسینی، زهره؛ و کاکابرابری، کیوان (۱۳۸۹). بررسی اثربخشی کتب غیردرسی غیر نهضت سوادآموزی از دیدگاه زنان نوسواد شهر تهران. علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی و فناوری اطلاعات. ۳(۹)، ۱-۹.
- انصاری، محمد (۱۳۸۷). بررسی عوامل مؤثر بر شرکت‌نکردن بزرگسالان بی‌سواد در کلاس‌های سوادآموزی مجری. طرح پژوهشی اجرا شده در سازمان نهضت سوادآموزی کشور.
- بدری گرگری، رحیم؛ وجدان پرست، حسین؛ حاتمی، جواد؛ و واحدی، شهرام (۱۳۹۰). ارزیابی فرایند اجرای طرح آزمایشی برنامه درسی جدید دوره مقدماتی نهضت سوادآموزی. پژوهش‌های برنامه درسی، ۱(۱)، ۵۱-۶۸.
- پناهی، رضا؛ و انوری، صدور (۱۳۸۵). بررسی علل افت تحصیلی سوادآموزان از دیدگاه کارکنان نهضت سوادآموزی استان اردبیل. طرح پژوهشی اجرا شده در دفتر برنامه‌ریزی و مشارکت‌های بین بخشی سازمان نهضت سوادآموزی.

- پورفتحی، مهرداد (۱۳۹۲). بررسی انگیزه شرکت افراد بازمانده از تحصیل در مراکز آموزش از راه دور و بزرگسالان. *فصلنامه تحقیقات مدیریت آموزشی*، ۴(۴)، ۱۴۵-۱۵۶.
- تورانی، حیدر و عارف‌نژاد، سعید (۱۳۹۶). بررسی موانع و شیوه‌های جذب کودکان بازمانده از تحصیل در مناطق روستایی و عشایری. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۱۳۲، ۳۱-۴۷.
- حسنی، رفیق (۱۳۹۵). تأثیر برنامه دوره تحکیم سواد در تثبیت آموخته‌های سوادآموزان تحت پوشش نهضت سوادآموزی. *فصلنامه تعلیم و تربیت*، ۱۳۰، ۸۱-۹۹.
- حکیم‌زاده، رضوان؛ قربانی، حسین؛ و ملکی، عباس (۱۳۹۴). بررسی عدم استقبال بی‌سوادان از برنامه‌های سوادآموزی کشور: یک پژوهش ملی. *مهندسی فرهنگی*، ۱۴، ۶۴-۸۳.
- ذاکری، مختار؛ و صباحی‌زاده، محمود (۱۳۹۹). شناسایی چالش‌ها و راهکارهای بهبود طرح سوادآموزی خواندن با خانواده: مطالعه موردی استان هرمزگان. *پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*، ۱۷(۳۹)، ۱۸۴-۱۹۴.
- سازمان نهضت سوادآموزی ایران (۱۳۹۳). *برنامه ریشه‌کنی بی‌سوادی در جمهوری اسلامی ایران*. تهران: سازمان نهضت سوادآموزی ایران.
- سازمان نهضت سوادآموزی ایران (۱۳۹۴). *توسعه سوادآموزی از طریق مراکز یادگیری محلی و یادگیری همراه*. طرح پژوهشی اجرا شده در سازمان نهضت سوادآموزی ایران.
- سراج‌خرمی، ناصر؛ و شیرین صحرائی، علیرضا (۱۳۹۱). بررسی نقش آموزش‌های پس از سواد در ارتقای سطح آگاهی‌های زنان و دختران نوسواد بزرگسال روستایی. *پژوهش در برنامه‌ریزی درسی*، ۹(۲)، ۱۳۷-۱۴۸.
- سلطان‌زاده، حمیرا (۱۳۷۸). *ارزیابی طرح خواندن با خانواده از دیدگاه سوادآموزان در دوره تکمیلی نهضت سوادآموزی شهرستان ری*. پایان‌نامه دوره کارشناسی مدیریت آموزشی بزرگسالان. مرکز آموزش عالی شهید باهنر.
- شریفان، احمد؛ باقرزاده، علی؛ نامجومنش، مهدی؛ و بازگیر، عابدین (۱۳۹۸). تأثیر سوادآموزی بر افزایش سرمایه اجتماعی و روان‌شناختی سوادآموزان. *فصلنامه نوآوری‌های آموزشی*، ۷۱، ۱۴۹-۱۶۷.

کرد نوقابی، رسول؛ مرادی، شهریار؛ و دلفان بیرانوند، آرزو (۱۳۹۷). عوامل پیش‌بینی‌کننده رجعت به بی‌سوادی در سوادآموختگان دوره سوادآموزی. *دوفصلنامه جامعه‌شناسی آموزش و پرورش*، ۱۱، ۶۵-۷۸.

کیامنش، علیرضا (۱۳۹۲). *روش‌های ارزشیابی آموزشی (چاپ پنجم)*. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

هادیان‌فرد، حبیب (۱۳۹۸). مطالعه‌ای در ارتباط با نگرش مردم درباره مشارکت‌های مردمی در پیاده‌سازی و گسترش سوادآموزی بزرگسالان. *پژوهش‌های برنامه‌درسی*، ۹(۱)، ۵۴-۷۴.

Boudard, E. & K. Rubenson. (2003). Revisiting Major Determinants of Participation in Adult Education with a Direct Measure of Literacy Skill. *International Journal of Educational Research*, 39 (3), 265-281.

Collins, P. M. (2011). Motives for and Barriers to Participation in Postsecondary Educational Attainment in Northern Wisconsin. *Doctoral Dissertation. University of Wisconsin—Stout*.

Scanlan, C. L. (1986). *Deterrents to Participation: An Adult Education Dilemma*. Information Series No. 308.

UNESCO. (2014). *All children in School by 2015: Global initiative on out-of-school children*. UNICEF Regional Office for South Asia.